

[Gustav Pedersen.]

Det ærede medlem hr. M. Larsen og jeg har tidligere rejst spørgsmålet om den kalamitet, der gør sig gældende for de østjyske havne fra Limfjorden til Randers fjord på grund af den tilsanding, der finder sted gennem strømmen, der kommer fra nord og lægger en sandbarriere udfor disse fjorde. Det er i hvert fald for flere af byerne, der har disse havne, et virkelig hårdt problem at klare. De udgifter, de får i den anledning, trykker vel ikke lige hårdt på dem allesammen. Det er muligt, at det for de store havne ved Limfjorden ikke er så hård en belastning, at det er ved at være et livsspørgsmål for dem, men i hvert fald for de små havne ved Mariager fjord er det en belastning, der tager så hårdt på disse småbyers økonomi, at der virkelig er fare på færde for byerne erhvervsmæssigt set. Når havnene nemlig skal anvende alle de midler, de kan skrabe sammen, til at klare disse oprensingsudgifter, kommer det til at betyde, at der i visse tilfælde må skydes til fra kommunerne, og det er små og fattige kommuner, og i alle tilfælde må de anvende alle de midler, som de egentlig skulle anvende til forbedring af teknikken ved havnen, hertil, sådan at havnen faktisk ikke er konkurrencedygtig.

Nu er jeg vel klar over, at der er adskillige, der har den opfattelse, at mange af de små havne er så uøkonomiske, at det i virkeligheden var bedre, om man samlede bestræbelserne om nogle få større og bedre udrustede havne. Der er vel næppe nogen, der tænker sig, at man kan undvære nogen af de store Limfjordshavne, og der er vel heller ingen, der tænker sig, at en by som Randers kan undvære sin havn. Om havnene ved Mariager fjord kunne man måske fristes til at sige, at det er så små havne, at det egentlig var bedre at undvære dem, men her ligger eksporthavnen for en af vore største eksportartikler, nemlig cement. Hvorvidt cementfabrikkerne om fornødent selv kunne klare alle udgifterne til havnen, ved jeg ikke, jeg kender ikke deres regnskab, men jeg ved, at det i virkeligheden for disse små byer er en livsbetingelse, at man har det arbejde, som hører til denne eksportartikel. Til gengæld er det også nødvendigt, hvis man skal bevare en stor industrivirksomhed, som gennem rationalisering og på

anden måde tid efter anden har haft et stærkt svingende antal arbejdere, også at have andre beskæftigelsesmuligheder. Det er disse beskæftigelsesmuligheder, som er i farezonen, hvis byerne bliver så fattige, at de får en helt urimelig skatteprocent og derfor ikke har nogen som helst tiltrækningskraft for andre erhvervsvirksomheder.

Jeg må her gøre opmærksom på, at der jo i forvejen er en stadig voksende tendens til at suge alt erhvervsliv over mod hovedstadsområdet, også meget mere, end man kan være interesseret i på økonomisk basis fra hovedstadskommunernes side. Jeg vil tro, at enhver kommune gerne vil have en vis vækst, men jeg kunne på den anden side også tænke mig, at der er grænser for, hvor hurtigt man ønsker at vokse, og der er i hvert fald ingen tvivl om, at trafikproblemet og andre forhold i virkeligheden ville gøre det til en fordel for disse kommuner, som ikke risikerer ikke at vokse, om de voksede en lille smule langsommere, og i alle tilfælde må det for landet som sådant være af interesse at få befolkningen fordelt noget mere jævnt, end vi har det i øjeblikket, og ikke få ujævnheden gjort fortsat større.

Imidlertid må man, hvis man mistænker disse små og fattige byer for at være små og fattige på grund af manglende initiativ, lægge mærke til, at det næsten altid er der, hvor jorden er fattig, at man har disse små byer. Der har altså været for fattigt opland til dem, og det har gjort, at de erhvervsmæssigt har været i en vanskelig situation og vanskeligt har kunnet konkurrere, og så er det gået dem, som det altid går de små, når der er hård konkurrence: de sakker agter ud og bliver dårligt stillet i konkurrencen. Det er dette forhold, som truer med at blive forstærket, endda meget forstærket, hvis sådanne små kommuner stadig skal udrede udgifter af den størrelse, som f. eks. oprensningen betyder for dem, og det synes jeg ikke samfundet i det lange løb kan være tjent med, selvom man har en eller anden principiel ængstelse for de konsekvenser, der kunne blive tale om.

Forøvrigt er konsekvenserne til at overse. Der er f. eks. ingen, der nogensinde turde tænke på, at de fattige kommuner på vestkysten selv skulle være i stand til at løse de havneproblemer, der kan opstå der. Altså, skal der udfaldshavne på vestkysten,